

Τομ Βολφ και Μαρίνα Αμπράμοβιτς προσεγγίζουν τη Μαρία Κάλλας

Media: ΑΥΓΗ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ Page: 62-63 Published at: 10-10-2021
Author: Surface: 588.97 cm² Circulation: 2470
Subjects:

Τομ Βολφ και Μαρίνα Αμπράμοβιτς προσεγγίζουν τη Μαρία Κάλλας

Του
ΚΥΡΙΑΚΟΥ Π. ΛΟΥΚΑΚΟΥ

Αγνοούμε παλαιότερες δουλειές της Μαρίνα Αμπράμοβιτς, ασύμπτως με τη στίλη μας, αλλά διεκδικούμε εύρος και βάθος αντίληψης της βιογραφίας και της κληροδοσίας της Μαρίας Κάλλας, με την οποία εκείνη εσχάτως ασχολήθηκε. Συνέπεια της εμβληματικής ακτινοβολίας της δεύτερης στον οικουμενικό ευαγγελισμό του λυρικού *genre* αποτελεί και η -όχι πάντοτε επιλήψιμη- επίδειξη επιρροής και προσόδων από αναφορές στο όνομά της και σε οικείες, τραγικές πτυχές της ειμαρμένης της. Αίφνης, τόσο η κινηματογραφική ταινία «Maria by Callas», συγκινητική στη διαφωτιστική σύνθεση επιστολών της ντίβας, καθώς και η έκδοση τόμου αυτών (Μαρία Κάλλας - *γράμματα και αναμνήσεις*, 2019, μτφ. Ανδρέας Παππάς, εκδ. Πατάκη 2020), αμφότερες με την επμέλεια του Τομ Βολφ, οριστικοποίησαν ευεργετικά τη θεώρησή μας για πολλές κρίσιμες σχέσεις και καμπές του βίου της, ενώ η περιοδεία που ο ίδιος οργάνωσε, με ενσάρκωση της πριμαντόνας από τη Μόνικα Μπελούτσι, εσχάτως στο Ωδείο Ηρώδου του Αττικού, την οποία παρεμπι-

πτόντως αποτύχαμε να παρακολουθήσουμε, συμπληρώνει προφανώς την ένταση επικοινωνιακής διάδοσης των παραπάνω.

Σε αυτή την τριλογία του Βολφ, πέρα από τη συλλογή και οργάνωση του υλικού, κεφαλαιώδες αναδεικνύεται το πρώτο πρόσωπο, στο οποίο απευθύνεται η Μαρία Κάλλας προς τους απανταχού διαχρονικούς θαυμαστές της. Στο πλαίσιο αυτό, η όποια συγκινησιακή ανταπόκριση υποστηρίζεται πανίσχυρα από την -αν και «υποκειμενική»- πάντως αναντίρρηση αλήθεια της γυναίκας και της καλλιτέχνιδας. Αντιθέτως, η δημιουργία της Αμπράμοβιτς δεν παρεμβάλλεται απλώς ανάμεσα στην υψίφωνο και στον θεατή, αλλά επιπλέον το επιχειρεί με τρόπο που διεκδικεί ηχηρή απόκλιση από την παραδοσιακή παραστατική εμπειρία. Από την δική της λοιπόν -ομολογούμενως αιρετική- πρόταση αναφύεται ένας σύνθετος όσο και θεμελιώδης προβληματισμός, που αισθανθήκαμε έντονα κατά την παρακολούθηση της «performance» «Οι 7 θάνατοι της Μαρίας Κάλλας» (26.9) στην αίθουσα «Σταύρος Νιάρχος» της φεαλτρικής πλέον Εθνικής Λυρικής Σκηνής. Μήπως δηλαδή ο αμίχανος νεολογισμός της αμετάφραστης από τα αγγλικά χρήσης της λέξης performance, η οποία μέχρι πρό-

σφατα στα ελληνικά απέδιδε μόνο το παραστατικό γεγονός και την επίδοξη σε αυτό, γινόταν αντιληπτός με συγκεκριμένο τρόπο από τους θεατές και ενεργοποιούσε *de lege artis* προϋποθέσεις αξιολόγησης, καθώς αξιοποιείται προκειμένου να σηματοδοτήσει ένα παραστατικό *aliud*, αποδεδειγμένο πλέον από οχληρούς κανόνες αναφοράς σε ένα καλλιεργημένο κοινό, ώστε το δρώμενο να κυκλοφορεί ανενόχλητο από την άποψη «των σοφιστών» και να καταναλίσκεται, παρά την ενίοτε χαμπλή «διατροφική» του αξία, από ευάλωτα πλήθη ανίδεων, ευτυχά να αγοράσουν... «φύκια για μεταξωτές κορδέλες»!

Σε αυτό το ρευστό πλαίσιο, καταπλήσσει κατ' αρχήν ότι ένα πρόσωπο - τοτέ για τον κόσμο του μελοδράματος, όπως παραμένει η Κάλλας, είναι δυνατόν να εκτίθεται στον κίνδυνο παρόμοιου χειρισμού από θεσμικούς θεματοφύλακες του (λυρικά θέατρα Μονάχου, Βερολίνου, Παρισίων, Νεαπόλεως και Αθηνών), και μάλιστα με εκπεφρασμένη την άποψη της διάσημης «performer» για την όπερα, ως «ένα παλιομοδίτικο μέσο» και με δήλη πρόθεσή της να την... «αποδομήσει», στόχευση προφανώς ασυμβίβαστη με την πανθομολογούμενη καλλιτεχνική ακεραιότητα της Divina!

